GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŨ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŨ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 169. Mercurĭ 31 Iuliu, (12 Augustŭ). 1885.

Braşovŭ, 30 Iuliu (11 Augustŭ) 1885.

Când amŭ aflatŭ de prigonirea în stilŭ mare, ce au pus'o în lucrare şefii administraţiunei din judeţulŭ Alba-Iuliei în potriva cărţilorŭ românescĭ, când amŭ vĕḑutŭ că sunt urmărițĭ scolarii românĭ pentru nisce poesii române, ce s'au aflatŭ la dênşii şi că se facú perchisiţii domicilare la pacinicii cetăţenĭ spre a secvestrá scrierĭ beletristice române: ne-amŭ adusŭ aminte de proverbulŭ strămoşescŭ „homo homini lupus (omulŭ este pentru omŭ lupŭ).

Niciodată în decursulŭ istoriei limba românéscă n'a fostŭ aşa de multŭ prigonitŭ ca în ḑilele nóstre. Orĭ la ce oficiu se presentă aḑi Românulŭ cu limba sa românéscă îlŭ uiduescŭ şi strigă după elŭ, ca după unŭ lupŭ. Terorismulŭ ce se esercitéză asupra tinerilorŭ românĭ la institutele mai înalte de învĕţământŭ unguresci în privinţa limbei este cea mai viuă dovadă despre netoleranţa şi fanatismulŭ orbŭ alŭ celorŭ dela putere.

Bietulŭ Românŭ este hohorîtŭ pe tóte cărările de cătră compatrioţii sĕi şoviniştĭ maghiarĭ, ca şi când ar fi lupŭ din pădure şi nu cetăţénŭ alŭ unui statŭ modernŭ constituţionalŭ, care proclamă ca principiu fundamentalŭ, că proprietatea este sfântă şi că drepturile individuale ale cetăţenilorŭ suntŭ garantate prin lege.

Este o proprietate mai scumpă omului pe lumea acésta decâtŭ limba, ce a supt'o de pe buzele maicei sale? Şi tocmai acésta sfântă proprietate ni-o atacă fanaticii acum în modulŭ celŭ mai nelegiuitŭ. Persecuţiunea scrierilorŭ române pusă în scenă în Alba-Iulia ne înfăţişéză până la ce gradŭ a ajunsŭ a se manifesta fanatismulŭ adversarilorŭ noştri. Nicĭ pe timpulŭ absolutismului nemţescŭ nu s'a pomenitŭ ca sĕ se facă perchisiţiunĭ domicilare pentru nisce scrierĭ istorice şi mai puţinŭ pentru romanurĭ originale istorice.

Scimŭ că istoria revoluţiunei lui Horia de N. Densuşianu, care fù mai întâiŭ oprită d'a intrá la noi în ţéră, a fostŭ ştérsă, în urma reclamărilorŭ autorului, din lista cărţilorŭ oprite. Cu tóte acestea esemplare din acéstă istoriă au fostŭ secvestrate la Năsĕudŭ de cătră ómenii lui Banffypaşa şi acum sunt urmărițĭ cetăţenii românĭ din judeţulŭ Alba Iulia cu perchisiţiunĭ domiciliare, pentru că şi-au procuratŭ esemplare din romanulŭ originalŭ „Horea“ de I. P. Florantinŭ, care pe câtŭ ne aducemŭ aminte este scrisŭ după actele istorice publicate de N. Densuşianu şi după tradiţiă.

Noi nu scimŭ sĕ fi fostŭ opritŭ acestŭ romanŭ din partea guvernului, şi nicĭ nu avea sensŭ oprirea, după ce descrierea istorică a evenimentelorŭ de acum o sută de anĭ nu póte fi periculósă statului prin aceea că este predată în formă de dialogŭ.

Dacă ne vomŭ acăţa şi de povestirĭ din vremile trecute, atuncĭ unde ajungemŭ? Atuncĭ pandurii solgăbirăescĭ arŭ trebuí sĕ spioneze şi prin şeḑĕtorile ţĕranilorŭ şi pe care cum îlŭ vorŭ auḑi vorbindŭ de câte unŭ „Fĕtŭ frumosŭ“ sĕ-lŭ înhaţe şi sĕ-lŭ bage în închisóre. Nu se cutremură cei dela putere de prejudiţiulŭ ce şi'lŭ crează eĭ înşişĭ prin o asemenea procedere? Nu'şĭ închipuescŭ ei, că uşorŭ se póte întêmpla, ca tocmai acum în era amiciţiei cu Rusia sĕ ajungă la cârmă alţĭ miniştri, carĭ sĕ urmăréscă scrierile, prin carĭ se glorifică Kossuth şi revoluţionarii ungurĭ?

Intrebămŭ în fine pe paşalele din comitatulŭ Albei-Iulii, pe ce lege îşĭ baséză ei ordinele de perchisiţiă domiciliară? Lucră ei numai de capulŭ lorŭ orĭ la porunca celorŭ din Pesta? Şi unde credŭ că au sĕ ajungă pe acéstă cale?

Inarmările Angliei.

In urma întêmplărilorŭ dela graniţa afgană, ministrulŭ Salisbury a presentatŭ la 6 Augustŭ n. parlamentului bugetulŭ indianŭ, pe care ilŭ preliminase încă ministrulŭ trecutŭ cu 72,113,000 funţĭ sterlingĭ. Salisbury a mai adausŭ la bugetŭ încă 3—8 milióne funţĭ, adecă cam 44 milióne florinĭ, motivândŭ acéstă sporire cu înarmările militare din India şi Afganistanŭ. Acestŭ bugetŭ s'a şi votatŭ într'o singură şedinţă, dându-se prin acésta unŭ votŭ de încredere ministeriului conservatorŭ. Armata indiană încă va fi sporită cu 8500 de ómenĭ. Negreşitŭ că bugetulŭ va primí în anulŭ viitorŭ şi alte sporurĭ, pentru că Salisbury a declaratŭ, că elŭ nu se încrede atâta în tractate şi asigurările de pace ale Rusiei, câtŭ în propria putere a Angliei.

Pe de altă parte „République française“ aduce o scire fórte sensaţională şi anume despre o alianţa anglo-chinesă. Ĕtă ce scrie fóia parisiană:

„Basele unei alianţe ofensive şi defensive între Anglia şi China s'au lucratŭ în Peching de cătră Sir Robert Hart şi s'au subscrisŭ în Tien-Tsin la 9 Iuniu, adecă în aceeaşĭ ḑi, în care s'a subscrisŭ tractatulŭ de pace cu Francia. Pentru ca sĕ se pótă subscrie acestŭ tractatŭ, Sir R. Hart a silitŭ pe China sĕ încheiă pace cu Francia, anume când conflictulŭ afganŭ devenise periculosŭ. Prin acésta se esplică şi faptulŭ, că China, cu tótă perderea Francesilorŭ la Lang-Son, subscrise pacea. Lu-Vinh-Phuoc va comanda armata, ce se formézâ acum la graniţa turchestană. Afară de acésta se formézâ o a doua armată şi corăbiile comandate în Germania se vorŭ încărca cu soldaţĭ englesĭ. Anglia va da Chinei banĭ, ca sĕ se pótă face tóte pregătirile militare. Când aceste pregătirĭ se vorŭ termina şi Anglia va încheia o asemenea alianţă cu Turcia, vorŭ începe ostilităţile Chinei în contra Rusiei. Li-Hung-Ciang observă dela 9 Iuniu o atitudine fórte provocătóre faţă cu Rusia. De curênd se ḑice că elŭ ar fi provocatŭ pe Ruşĭ sĕ reguleze cestiunea graniţei roso-chinese şi i-ar fi ameninţatŭ cu rĕsboiu, în casŭ când ar întreprinde ceva în contra Coreei.“

Saşii, Românii şi Maghiarii.

In scrisórea ce a adresat'o deputatulŭ sasŭ alŭ Agnitei, *Baussnern* cătră alegĕtorii sĕi aduce »motivele,« pentru care s'a făcutŭ membru alŭ reuniunei de »cultură« maghiară din Clujiu. Mai ântâiu ḑice, că Saşii trebue s'o rupă cu politica lorŭ oposiţională, dacă e vorba sĕ se stabiléscă o înţelegere între ei şi Maghiarĭ. Saşii încă totŭ se provócă la organisarea federalistă a statului ungarŭ feudalŭ din elevulŭ mediu şi se provócă la organisarea federalistă a republicei elveţiane. Dar acolo altfelŭ stau lucrurile; naţionalităţile au teritorii separate şi suntŭ mai culte, pe când în Ungaria suntŭ mai înapoiate în cultură şi amestecate. In Elveţia, Germanulŭ, Francesulŭ şi Italianulŭ ţinŭ cu atâta căldură la statulŭ elveţianŭ, încâtŭ ei nu vréu sĕ scie nimicŭ de ţéra vecină înrudită. *Naţionalităţile în Ungaria însĕ, afară de cea maghiară şi germană (nu cea săséscă,) dovedescŭ faţă cu statulŭ în genere o indiferenţă fără esemplu şi gravitéză în afară.*

Dacă s'ar organisa statulŭ ungarŭ modernŭ în modŭ federalisticŭ, s'ar nasce unŭ chaosŭ, care ar prăpădi statulŭ ungarŭ. Idea de statŭ unguréscŭ e singura basă solidă a statului. Ea nu însemnéză maghiarizare forţată şi naţionalităţile se potŭ bucura de autonomia lorŭ pe têrêmulŭ comunalŭ, scolarŭ şi bisericescŭ, se potŭ desvolta în limba lorŭ. Dar, veḑĭ bine, *Slovacii, Rutenii,, Românii, Sêrbii, şi Saşii sĕ nu se gereze astfelŭ, ca cum arŭ trăi într'unŭ mare imperiu slavŭ, respective în România, Sêrbia séu chiar în Germania,* ci sĕ se mărturiséscă ca bunĭ patrioţĭ ungurĭ. Esistenţa statului ungarŭ este asigurată în contra tuturorŭ eventualităţilorŭ şi întărirea lui este pentru Saşĭ o cestiune de viaţă, ca şi pentru Maghiarĭ. Numai sub scutulŭ statului organisatŭ pe basa ideii de statŭ ungarŭ potŭ esista Saşii ca atarĭ. *Slavii potŭ visa de unŭ mare imperiu slavŭ, Românii de o Dacoromânié,* dar Saşii nu se potŭ gândi la aceea, că idea de o mare Austriă ar ajunge érăşĭ la putere şi că imperiulŭ germanŭ s'ar întinde pănă la Oltŭ. Decĭ, *o alianţă ofensivă şi defensivă între Sasii şi Maghiarii din Ardélŭ în contra periculului comunŭ de românisare zace în interesulŭ ambelorŭ părţĭ şi încă mai necesară este pentru Saşĭ.*

Dacă s'a făcutŭ membru alŭ reuniunei de »cultură« din Clujiu, s'a făcutŭ pentru că scopulŭ ei *este*, după statute, ântêiu *„recâştigarea Maghiarilorŭ românisaţĭ,“* respective *apĕrarea lorŭ de pericululŭ* ameninţătorŭ alŭ *românisării* şi păstrarea lor pentru maghiarism, dér *Sasii suntŭ şi mai espuşĭ românisării,* de aceea ar trebui sĕ salute cu bucuriă acéstă reuniune. Alŭ doilea scopŭ este lăţirea culturei în »direcţiune patriotică prin tipăriturĭ germane şi române,« adecă lăţirea simţĕmintelorŭ patriotice. Orĭ ce Sasŭ sĕ fiă din creştetŭ pănă în tălpĭ patriotŭ pe basa ideii de statŭ unguréscŭ. Alŭ treilea scopŭ este lăţirea cunoscinţii limbei unguresci între Românĭ şi Saşĭ.

Ce vreau Saşii cu coaliţiunea lorŭ cu Românii? Nu mai au ei nimicŭ de perdutŭ? Sĕ alégă: orĭ continuarea luptei în contra nouei şi neschimbătórei ordine a lucrurilorŭ în Ungaria, a cărei urmare va fi decădinţă politică şi economică, şi în fine totala dispariţiune a Saşilorŭ de pe arena vieţii, séu sĕ se împace şi sĕ se'nfrăţéscă cu maghiarismulŭ, recunoscêndŭ fără nicĭ o reservă ideă de statŭ unguréscŭ, cu alte cuvinte *sĕ fimŭ noi Sasii ardelenĭ, patrioţĭ probaţĭ, căcĭ numai aşa statulŭ ungarŭ are interesŭ d'a ne conserva şi d'a ne apĕra de periculŭlŭ iminentŭ alŭ românisării.*

Cu privire la scrisórea de mai susŭ, prin care deputatulŭ Guido de Baussnern, Sasŭ şi nou membru alŭ reuniunei dela Clujiu, rectifică intrarea sa în reuniune, „Pester Lloyd“ găseşce cu cale a scrie:

Poveştile despre apĕsarea Germanilorŭ în Ungaria, şi anume despre sugrumarea Saşilorŭ ardelenĭ, au găsitŭ de curêndŭ bunŭ sprijinŭ în împregiurarea, că s'a înfiinţatŭ o reuniune ardelénă de cultură, căreia în »imperiulŭ« (germanŭ) i se atribuiră uşorŭ tendinţe de maghiarisare, mai alesŭ că municipiile săsescĭ ale Bistriţei, Sibiului şi Braşovului au rĕspunsŭ cu o grindină de proteste la apelulŭ de sprijinire alŭ reuniunei, proteste isvorâte din spaima de plănuitulŭ atentatŭ de maghiarisare. Auḑă orĭ şi cine, reuniunea ardelénă are de scopŭ sĕ mântuiască coloniile isolate maghiare din Transilvania de românisarea ce totŭ mai multŭ le împresóră, şi mai cu sémă recâştigarea Maghiarilorŭ românisaţĭ pentru naţionalitatea ungară. Minune, că bărbaţii saşĭ oposiţionalĭ vĕdŭ în acésta unŭ atacŭ asupra propriei lorŭ naţionalităţĭ. Reuniunea are de scopŭ sĕ rĕspândéscă apoi cunoscinţe folositóre şi cugetărĭ patriotice prin rĕspândirea de scrierĭ populare româneşcĭ şi germane; se înţelege, că ómenilorŭ aprigĭ nu le vine la socotélă, sĕ audă conaţionalii lorŭ în limba lorŭ şi câte ceva despre o patriă ungurécă şi de dragostea patriei ungureşcĭ.

Reuniunea ardelénă ar dori apoi sĕ uşureze Germanilorŭ şi Românilorŭ din Ardélŭ învĕţarea limbei statului, pentru care scopŭ se vorŭ înfiinţa asile de copii, căcĭ poporulŭ alŭ prilejŭ nu are pentru a şi-o însuşi. Nu'i şi acésta unŭ atentatŭ împotriva poporului săsescŭ, décă voimŭ sĕ-i uşurămŭ învĕţarea unei limbĭ, care în Ungaria e folositóre şi nicĭdecum de prisosŭ, şi de bună sémă va mai fi folositóre şi nu de prisosŭ multă vreme?..

In astfelŭ de împrejurărĭ are îndoită însemnătate pasulŭ, ce 'lŭ făcù deputatulŭ sasŭ din Ardélŭ Guido de Baussnern, făcêndu-se în celŭ mai sĕrbătorescŭ modŭ membru fundatorŭ alŭ reuniunei, pentru ca sĕ arăte con-

naționaliloră săi adevărata însemnătate a reuniunei ce se realiséză... Față cu străinătatea rĕu informată în afacerile reuniunei de cultură ardelene ungurescĭ, ne putemŭ provoca acum la unŭ bărbatŭ de onóre sasŭ, care de bunǎ voiǎ se decide a face unŭ pasŭ, ce dă de minciună duşmănirea Saşiloră atribuită numitei reuniunĭ. . . . Saşii vorŭ vedea, că nu voieşce nime sĕ 'i *siléscă* sĕ cetéscă cărţĭ patriotice, orĭ sĕ 'şĭ trimétă copii în şcolĭ ungurescĭ, şi ei vorŭ fi póte mai aplecaţĭ a asculta vorbele, pe carĭ adĭ li le adreséză d-lŭ Baussnern. Ei vorŭ vedé, că nu esistă o mai bună chizăşiă pentru susţinerea poporului lorŭ, decâtŭ alipirea de idea de statŭ maghiarŭ şi de acei bărbaţĭ carĭ o represintă. Ei şciu, nu de adĭ numai, *că esistența lorŭ nu e amerințată de maghiarismŭ, ci multŭ mai curêndŭ de românismŭ* şi ei vorŭ prinde în sfêrşitŭ de bună voiă puternica mână, care e gata sĕ le apere câmpiile etnice şi limbistice printr'unŭ puternicŭ valŭ împotriva potopului românŭ. Noi suntemŭ convinşĭ, că consciința despre aceea, că Saşii şi Maghiarii trebue sĕ fiă uniţĭ în cultură, totŭ va rĕsări odată pentru toţĭ Saşii. . . .

SCIRILE ḐILEI.

Numai de 12 milióne fl. va fi deficitulŭ esposiţiunii din Pesta, dice oficiosulŭ „P. Ll.,“ dar ce'i pasă, îi rĕmânŭ statului edificii preţióse. Fiindŭ însĕ 12 milióne — de nu şi mai multŭ — mai preţióse, totŭ oficiosulŭ de mai susŭ dice, că e o »datorinţă patriotică« sĕ facă poporaţiunea ţĕrii pelerinagiu la Pesta, ca sĕ visiteze esposiţia, cu alte cuvinte sĕ plătéscă cele 12 milióne, căcĭ e fórte slabŭ cercetată.

—0—

Noulŭ diarŭ românŭ — spune »Kronstädter Zeitung« — care va apăré în Cluşiu, se crede că va fi redactatŭ de Moldovanŭ Gyergyély. Numĕrulŭ primŭ va eşi la 15 Septemvre. Diarele din Cluşiu s'au sbuciumatŭ dar fără causă, căcĭ ce tendinţe va urmări o fóiă redactată de inspectorulŭ scolarŭ Moldovanŭ, ne putemŭ închipui.

—0—

Acelaşĭ diarŭ scrie, că în numĕrulŭ ultimŭ alŭ unei foiţe »patriotice« se plânge cineva, că placatele de invitare pentru o serată de jocŭ, aranjată în Zizinŭ de unŭ profesorŭ de danţŭ din Bucurescĭ, s'au făcutŭ numai în limba română şi germană, cu tóte că óspeţii ungurĭ suntŭ în maioritate. Din lista óspeţiloră noi vedemŭ însĕ, că între 161 de nume numai 7 suntŭ ungurescĭ. Că 7 din 161 facŭ maioritate e lucru nou la noi; se cuvine negreşitŭ unŭ brevetŭ de invenţiune.

—0—

Tribunalulŭ din Ipolyság aduse dilele acestea o ciudată sentinţă. Avêndŭ sĕ judece nisce abusurĭ comise la alegerĭ, constată că ajutorulŭ de jude Drascoczy împedecă fără motive adunarea unei partide, rĕsbindŭ cu puterea gendarmiloră în casa lui Barozcky; că judecătorulŭ Hodossy pe nedreptŭ a deţinutŭ pe învĕţătorulŭ Siebert... se constată aşa dar o nerespectare a libertăţii personale. Şi totuşĭ motivarea sentinţei continuă: »Dar trebuindŭ delictele (§§. 123 şi 475 din codulŭ penalŭ) sĕ fiă urmărite de autorităţĭ şi neridicândŭ procurorulŭ regescŭ ca acusatorŭ publicŭ nicĭ o acusă nicĭ în potriva celui dintêiu nicĭ a celui din urmă delictŭ, cercetarea s'a sistatŭ »lipsindŭ basa acusei.« Se constată o crimă şi totŭ nu se pedepsesce! A muritŭ regele Mateiu! . . .

—0—

Preotului *Iónŭ Ciocaşŭ* din Garbonaţŭ i s'a datŭ 50 fl. din ajutorulŭ de statŭ. Incă unŭ exemplarŭ!

—0—

Ministrulŭ de agricultură, industriă şi comerţŭ a permisŭ, ca în Coşiocna têrgurile anuale sĕ nu se mai ţină ca până acum Mercurĭ după Pascĭ şi la 5 Noemvre, ci totdéuna la 10 Februariu şi la 29 Septemvre a fiecăruĭ anŭ; têrgurile de sĕptĕmână din contră se vorŭ ţiné totdéuna Mercurea.

—0—

Prin împrejurimea Gurghiului se facŭ marĭ pregătirĭ pentru primirea prinţului de corónă, care va veni la tómnă érăşĭ în Ardealŭ, sĕ facă vênătore de urşĭ.

—0—

Junimea română din Şiria (Világos) şi jurŭ va aranja Joi în 15/27 Augustŭ a. c. unŭ balŭ în »Sala nouă a ospĕtăriei marĭ« din locŭ, căruia i va premerge o representaţiune cu sucursulŭ corului plugariloră din Cuvinŭ. Venitulŭ este destinatŭ pentru ajutorarea şcolariloră românĭ lipsiţĭ şi diligenţĭ din Şiria. Mai multĭ tinerĭ în pausă vorŭ juca joculŭ istoricŭ alŭ »Căluşeriloră« în costumŭ naţionalŭ.

—0—

Din Cernăuţĭ i se scrie »Românului,« că pentru districtele române s'a înfiinţatŭ tribunalulŭ din Suceava, care se va deschide la 1 Septemvre s. n. Numirile judecătoriloră s'au făcutŭ şi vedemŭ cu plăcere, că elementulŭ românŭ a fostŭ pusŭ înainte. Preşedinte alŭ tribunalului s'a numitŭ d. Isidorŭ cavalerŭ de Zotta, consilierŭ la tribunalulŭ din Cernăuţĭ, iar ca procurorŭ d. Leonŭ cavalerŭ de Goianŭ.

—0—

„Lupta“ află că Prutulŭ a eşitŭ din albia sa inundândŭ câmpiile. La Unghenĭ şi mai cu sémă la Sculenĭ apele au făcutŭ stricăciunĭ însemnate. Locuitorii facŭ ridicăturĭ de pământŭ cu şanţurĭ pentru a opri lăţirea inundaţiei.

—0—

După unele diare din Bucurescĭ, D. Ordega, ministrulŭ Franţei la Bucurescĭ, va veni cu copii săi la Braşovŭ pentru a petrece restulŭ vacanţeloră.

—0—

Teatru. Trupa maghiară de operete de sub direcţiunea d-lui *Polgár Karoly* va începe de astă séră a da în sala Redutei de aci unŭ ciclu de representaţiunĭ, începêndŭ cu »Rip van Winkle.« Peste câteva dile va sosi în trupă renumitulŭ dătătorŭ la semnŭ *Ira Paine,* care va da câteva producţiunĭ.

INDUSTRIĂ DE CASĂ.

Sântejude, la 10 Augustŭ st. n. 1885.

Onorate d-le Redactorŭ! In urma apelului meu făcutŭ în preţuitulŭ d-v diarŭ naţionalŭ-politicŭ »Gazeta Transilvaniei« Nro. 134 de dto 7 Iuniu a. c., s'au presentatŭ la cursulŭ de industriă de casă câţiva învĕţătorĭ poporalĭ, între carĭ cei mai pasionaţĭ şi zeloşĭ la învĕţarea afaceriloră manufacturalĭ suntŭ d-lŭ Ioanŭ Iuga învĕţătorŭ în Bogdănescĭ (România), care s'a presentatŭ la cursulŭ de industriă cu spesele séle propii, şi d-lŭ Nicolau Trimbiţonŭ învĕţătorŭ în Grădisce, protopopiatulŭ Ulpiei-Traiane.

Nu potŭ trece cu vederea, a nu observa buna voinţă şi interesarea spre industria de casă, şi lăţirea ei în scólele poporale, pe unŭ amicŭ fidelŭ alŭ poporului românŭ — cu numele prea on. Avelŭ Poppŭ, demnulŭ protopopŭ alŭ tractului protopopescŭ Ulpia-Traiană, carele dintre toţĭ s'a interesatŭ a sprijini acéstă întreprindere prea folositóre, trimiţêndŭ unŭ învĕţătorŭ la învĕţarea industriei de casă cu spesele comunei tractuale.

Nu potŭ trece cu vederea a nu observa bunăvoinţa şi interesarea spre învĕţarea industriei domestice, a tênĕrului june Vasiliu Cazanŭ proprietarŭ în Santejude şi sub notarŭ comunalŭ, carele atâtŭ din curiositate de a învĕţa, câtŭ mai vêrtosŭ spre a merge cu esemplulŭ inainte, a luatŭ parte la cursulŭ meu şi e animatŭ pe cei presenţĭ la lucru.

Esamenulŭ din studiulŭ practicŭ alŭ industriei de casă se va ţiné în localităţile scóleloră normale preparandiale din Gherla la 29 Augustŭ st. n. a. c. arangiând în formă de esposiţiune obiectele manufacturalĭ, terminate în decursulŭ lucrărei practice şi teoretice a industriei domestice, continuată în Sântejude.

Totŭ cu acéstă ocasiune, din partea mea se va tracta o lecţiune practică din studiulŭ industrei de casă adecă: 1. Arătarea şi descrierea materialului. 2. Folosulŭ, culegerea şi păstrarea materialului. 3. Pregătirea materialului spre lucrurĭ manufacturalĭ. 4. Modulŭ conducerei industriei de casă în scólele poporale.

Decĭ subscrisulŭ invitŭ cu tótă onórea pre toţĭ cei interesaţĭ de binele, înaintarea şi bună starea poporului românŭ, sĕ ia parte la acestŭ esamenŭ de industriă.

Pe lângă care vĕ rogŭ cu tótă stima a da locŭ acestorŭ rêndurĭ în colónele preţuitului d-v. diarŭ, ca pre viitorŭ sĕ fimŭ norocoşĭ a afla mai mulţĭ apostolĭ cu interesŭ spre a lăţi industria de casă în scólele poporale, şi de acolo între bietulŭ poporŭ lipsitŭ de orĭ şi ce isvóre de venite.

Rogŭ cu tótă stima pe celelalte diare periodice politice a'şĭ lua notiţă în acéstă privinţă.

Primiţĭ s. c. l. *Petru Grama.*

învĕţătorŭ poporalŭ şi prof. de industr. dom.

DIN BUCOVINA.

Sucéva, 4 Augustŭ 1885.

Sucéva a avutŭ la 1 Augustŭ a. c. deosebita onóre de-a fi visitată de către *Archiducele Albrecht.* Totŭ oraşulŭ era îmbrăcatŭ sĕrbătoresce, numai pe turnulŭ mănăstirii St. Iónŭ nu se vedea fâlfâindŭ nicĭ unŭ stindardŭ. Şi óre ce sĕ fiă causa? — Indolenţa părintelui Darie şi a administratorului Turturică tambaragiulŭ, carĭ au prefăcutŭ acestŭ sântŭ locaşŭ aprópe în ruine. — Părintele Darie nu s'a priceputŭ că trebue sĕ iasă înaintea Inaltului óspe şi sĕ-lŭ priméscă cum se cuvine, ci sta ascunsŭ în fundulŭ chiliei sale, dândŭ dosŭ la faţă, cum se dice. Elŭ o făcŭ acesta pentru că nu scie nicĭ o róbă germănesce — alţii dicŭ că elŭ o făcŭ pentru că scia că nime nu i-o pune ceva în discŭ, — ér cumcă aceştĭ din urmă au mai multă dreptatea vomŭ vedé mai la vale.

Nefiind aşadéră nimenĭ cine sĕ priméscă pe Inaltul óspe cu suita Sa, Irodiaconulŭ P. Sidorovicĭ, unŭ tênĕrŭ cultŭ, care pentru cultura sa are a suferi multe din partea părintelui Darie totŭ aşa ca şi părintele Mleşniţă — bineventà pre Inaltulŭ óspe şi-lŭ pofti în biserică. Archiducele credêndŭ că e archimandritŭ îlŭ întrebă ori de-i archimandritulŭ, ér Sidorovicĭ dice, că-i celŭ mai tênĕrŭ şi mai inferiorŭ şi esplică Archiducelui tóte ce voì sĕ scie. — In timpulŭ acesta când Irodiaconulŭ da esplicărĭ Archiducelui şi suitei Sale — apare şi părintele Darie, însoţitŭ de administratorulŭ Turturică în mijloculŭ bisericei şi cu vocea lui puternică începe a striga: *fugi, fugi de-acolo*! — óspeţii şi publiculŭ se uitau uimiţĭ nesciindŭ la a cui adresă suntŭ rostite aceste cuvinte atâtŭ de dulcĭ.

Sbierândŭ încă de-o vre-o trei ori, Irodiaconulŭ cunoscêndŭ că părintele Darie îlŭ poftesce pre dênsulŭ, vrea sĕ se departeze de lângă óspeţĭ — ér aceştia nul lasă, cunoscêndŭ că este unicŭlŭ în mănăstire cu care sĕ pótă vorbi. — Părintele Darie şi administratorulŭ Turturică aşteptau neclintiţĭ în mijloculŭ bisericei ca óspeţii sĕ vină la ei, ér nu ei la óspeţĭ. — Adresându-se apoi Archiducele părintelui Darie, îlŭ întrebă décă aude — părintele rĕspunde că nu, deórece i de 75 de anĭ, la care îi replică Archiducele, că nicĭ nu *sémĕnă sĕ fiă aşa de bătrênŭ.* Intrebându-lŭ apoi cine a făcutŭ *catepitésma,* părintele Darie rĕspunde: *Alte Christen,* la care répunsŭ publiculŭ nu s'a pututŭ reţiné de risŭ. L'a mai întrebatŭ Archiducele despre suprimarea ajutorului din partea României, despre care l'a informatŭ Irodiaconulŭ şi părintele Darie cu mânele pe burtă nu sciù alta sĕ dică de câtŭ: *Ia*!«

Ieşindŭ Archiducele şi suita Sa, părintele Darie dă fuga la disculŭ dela sicriulŭ Sf. Ioanŭ şi pipăindu-lŭ nu-i veni a crede că n'a datŭ nimene nimicŭ. Vĕdêndŭ apoi că nu-i nimicŭ nicĭ nu voi sĕ petrécă pe óspeţĭ ci, Irodiaconulŭ i petrecù şi le arĕtà pictura de *fresco* de pe păreţii bisericii din afarŭ. Părintele Darie şi cu administratorulŭ erau acuma în chiliă şi abia când mai mulţĭ îi pofiră sĕ iasă afară, ieşiră şi stătură înaintea uşei, fără însĕ a se apropia de birja în care era Archiducele. Irodiaconulŭ se sfărma, dândŭ esplicărĭ tuturorŭ la tóte şi pofti pe administratorulŭ sĕ poftéscă pre óspeţĭ la o dulcéţă, ér preotulŭ *Galim* pofti pe unŭ căpitanŭ şi acesta pre Archiducele ca sĕ bine voiéscă sĕ între în odae. Archiducele nu voi, esprimândŭ prin acésta mulţămita sa părintelui Darie care nu scie a se purta cu omenii.

Acésta a fostŭ primirea Archiducelui Albrecht în mănăstirea Sf. Ioanŭ. Ce va face Consistorulŭ, care totŭ va trage ruşine cu părintele Darie, va trimite unŭ altŭ bărbatŭ mai demnŭ pentru acestŭ postŭ séu va suferi ruşine peste ruşine, pentru că nu se póte despărţi de părintele Darie. Amŭ voi în onórea şi preotigiulŭ acestui locaşŭ, ca sĕ se ia mĕsurĭ şi sĕ nu se favoriseze unii cari ne facŭ de rîsŭ înaintea străiniloră. Evreii şi celelalte naţiuni din Sucéva rîdeau şi se mirau de neghiobia părintelui Darie, ér nouĕ ne servă acésta ca unŭ argumentŭ, că cele ce s'au scrisŭ despre părintele Darie suntŭ adevĕrate. Dacă primì elŭ pre unŭ Archiduce astfelŭ vĕ puteţĭ închipui cum suntŭ primite celelalte persóne şi cum a fostŭ primitŭ şi *„Călĕtorescu.“*

De-a primi óspeţii cu amabilitate acésta nu o scie părintele Darie — scie însĕ a pârî pre călugărĭ la Mitropolitŭ. — Sĕ vĕ spunŭ unŭ casŭ. In acestŭ anŭ de Sêmzĕene părintele Darie pârî pre călugărulŭ Mleşniţă la Mitropolitulŭ, că n'ar fi *cuviosŭ,* cum dice D-sa pentru că lua parte la multe întreprinderĭ de binefacerĭ. Mleşniţă căpătà o batjocură din partea Mitropolitului de nu se putù spĕla cu tótă apa Sucevei şi tóte aceste pe nedreptŭ. Părintele Darie se rĕsbună asupra lui Mleşniţă şi asupra lui Sidorovicĭ pentru că nu suntŭ ca D-sa sĕ urască progresulŭ naţiunii şi sĕ têmpéscă precum facŭ toţĭ călugării, neavêndŭ sensŭ pentru alta decâtŭ pentru rachiu.

Ceea ce nu póte face păr. Darie face administratorulŭ. Nu de multŭ d-lŭ Turturică aliându-se cu pălimarulŭ Ignatŭ dela St. Dumitru şi cu Secretarulŭ Gerasimŭ facŭ o reclamă asupra unui călugărŭ, că l'ar fi prinsŭ undeva. Reclama o duce Ignatŭ părintelui Darie — administratorulŭ se dice că s'ar fi dusŭ pe altă parte la călugărulŭ respectivŭ şi i-ar fi spusŭ că dacă i-ar da o sumă órecare de banĭ lui şi altuia, elŭ ar face sĕ nu se înainteze reclama Consistorului. Bietulŭ călugărŭ ne avêndŭ ce face, cu tóte că nu era vinovatŭ, dér sciindŭ câtŭ póte face Turturică, s'ar fi învoitŭ şi ar fi plătitŭ. Turturică o ar fi făcutŭ acésta pentru că călugĕrulŭ *Lobojevski* din Dragomirna, *vestitulŭ rutênŭ,* unii dicŭ că ar sta în legăturĭ cu Nihilistii din Rusia şi i-ar fi făgăduit o sumă de banĭ dacă va face se vie la Sucéva. Tot aşa i-ar fi făgăduitŭ şi călugărulŭ Vichentie şi acuma Turturică iscodesce felurite şicane, dóră ar scóte pre unŭ călugărŭ şi sĕ capete preţulŭ lui Iuda. Óre până când va mai sta acestŭ administratorŭ în mănăstire?

Nu mai suntemŭ în evulŭ, când administratorii laicĭ ai mănăstiriloră îşĭ băteau jocŭ de bieţii călugărĭ

şi ceremŭ o îndreptare a rĕului, — ca cucóna administratorului sĕ nu iar de pe la băcanii şi prăvălii pe contulŭ călugărilorŭ, cari dacă nu voescŭ sĕ plătéscă suntŭ ameninţaţĭ a fi alungaţĭ. Unulŭ dintre ei a învĕţatŭ a scrie evreesce şi declară băcanilorŭ, că numai scrisórea lui evreească e valabilă, pe când tóte celelalte nu le va plăti. — Până unde amŭ ajunsŭ cu administratorulŭ!

Cato.

Acte referitóre la şcóla centrală din Gherla.

Din fostulŭ comitatŭ alŭ Dobêcei, Iuliu 1885.

....»Et meminisse juvabit!«

(Urmare şi fine.)

V. Scrisórea d-lui Michailŭ Boheţelŭ, jude primarŭ şi comisarŭ alŭ fundatorilorŭ şcólei centrale, cătră onoratulŭ oficiolalŭ comitatensŭ, prin care arĕtămŭ că dênsulŭ e alesŭ şi numitŭ de comisarŭ şi că senatulŭ şcolasticŭ s'a constituitŭ din membrii în protocolŭ numiţĭ, cere în numele comitenţilorŭ: a) recunóscerea senatului şcolasticŭ ca atare; b) a primì obligaţiunile de statŭ oferite de comune şcólei centrale spre a-le depune pe cale oficiósă la c. r. perceptoratŭ localŭ.

VI. Resoluţiunea d-lui Buteanu, subs. com. supr, dto Gherla 15 Maiu 1862, prin care rĕspundêndu-se la scrisórea d-lui M. B. din punctulŭ precedentŭ,. . . . din partea oficiolatului comitatense se recunósce (senatulŭ şcolasticŭ) de atare . . . şi că obligaţiunile de împrumutŭ spre întemeierea şcólei centrale oferite . . . vor sta depuse la c. r. perceptoratŭ de aicĭ, unde s'au depusŭ astădĭ . . . .

VII. Scrisórea senatului şcolasticŭ pomenitŭ în punctele precedente cătră *oficiolatulŭ comitatensŭ în Gherla,* prin carea, — după ce espune pre scurtŭ istoriculŭ şi înşiră punctele principale ale aşedĕmêntului fundamentalŭ alŭ şcólei centrale — se rógă a subşterne tóte actele şi a esopera aprobarea şi întărirea Inaltului guvernŭ. — Vomŭ cita din acéstă instructivă scrisóre unele pasage însemnate. Aşa dice on. Senatŭ între altele: »In învoirea acésta . . . este îngrijitŭ, ca fondulŭ acesta şi prestaţiunnile oferite sĕ se administreze atâtŭ de regulatŭ, câtŭ pe de o parte sĕ se ajungă scopulŭ câtŭ mai uşorŭ şi sigurŭ, ér pe de altă parte *sĕ se împedece orĭ ce abusŭ séu delapidare a averei şcolastice.* Este senatulŭ şcolasticŭ . . aşa compusŭ şi cu astfelŭ de controle întocmitŭ, câtŭ fundatorii în totŭ timpulŭ sĕ aibă destulă evidenţă în tóte şi preste tóte, sĕ pótă la timpulŭ sĕu păşì la mijlocŭ, când s'ar ivì vre-o *nerânduélă şi sĕ rehabiliteze învoirea fundamentală numai decâtŭ în deplină vigórea sa.*" Mai departe cătră capĕtulŭ representaţiunei dice on. Senatŭ — rugându-se de Inaltulŭ guvernŭ, că *„orĭ-ce întârdiere în acéstă privinţă, séu orĭ-ce pedecă* (a nerealisărei acestei învoirĭ) *ar fi o crimă asupra societăţii însuşĭ şí s'arŭ isbândi ea însăşĭ pre sine cumplitŭ* . . . a o încuviinţa . . . şi a întinde mână de ajutorŭ întru tóte, *ca tóte câte suntŭ în aceeaşĭ învoire decise şi normate sĕ se pună fără întârdiere în lucrare, sĕ se prefacă în realitate.*"

VIII. Urméză *Resoluţiunea Inaltului guvernŭ dto Cluşiu 13 Iuniu 1862 Nr. 12717* subscrisă de Creneville şi Páll Sándor, prin care se dice: »După ce în contra ridicărei de şcólă centrale . . . nu se află la mijlocŭ nicĭ o pedecă, ci şi scopulŭ însuşĭ se recunósce de salutarŭ, *ridicarea şcólei proiectate se primesce aicĭ în cunoscinţă şi se aprobéză.*". . .

Aceste suntŭ, d-le Redactorŭ, actele ce le-amŭ aflatŭ despre proiectata şcóla centrală a fostului comitatŭ Dobêca. E lucru de miratŭ, că după ce atâtŭ fundatorii, câtŭ şi senatulŭ şcolasticŭ dechiară serbătoresce în mai multe locurĭ din actele pomenite, de o parte, că nicĭ dênşii, nicĭ urmaşii lorŭ sĕ nu *pótă schimba nimicŭ şi sub nicĭ unŭ pretextŭ* ceva din dechiaraţiunea lorŭ şi dispositiunile fundamentale ale învoirei lorŭ, ér de altă parte, atâtŭ dênşii, câtŭ şi senatulŭ şcolasticŭ *urgitéză* — până şi în representaţiunea de sub p. VIII — *aprobarea şi întărirea* des numitei învoirĭ, pentru de a se pune fără întârdiere în lucrare, invinuândŭ cu o *„crimă asupra societăţii"* întârdierea punerei în realitate a desŭ pomenitei şcolĭ centrale, dicemŭ e lucru de miratŭ, că nicĭ astădĭ după 23 de anĭ nu s'a mai realisatŭ evlaviósa şi salutara dorinţă a nobililorŭ fundatorĭ! Celŭ puţinŭ noi, curioşĭ de a afla ce s'a făcutŭ în direcţiunea scopului acestei şcolĭ centrale, abătêndu-ne în anulŭ acesta pre la Gherla, amŭ aflatŭ dala bărbaţĭ demnĭ de credinţă, că întru adevĕrŭ esistă acolo unŭ fondŭ şcolasticŭ aşa numitŭ *„fondulŭ şcólei centrale."* Mai departe, că se află acolo şi o *casă frumósă* în strada principală, precum şi o grădină mărişóră de 5—6 jugĕre asemenea cu o casă pre dênsa. La întrebarea nóstră, că cine le administréză, ni s'a spusŭ, că unŭ comitetŭ într'a cării frunte se află d. *Stefanŭ Bilţu*, canonicŭ în Gherla, ér membrii prin Deşiu. — Óre acesta sĕ fie fondulŭ şcólei centrale pomenite în actele de mai susŭ? Şi dacă da, despre ce nu ne îndoimŭ, (de óre-ce alte fondurĭ de asemenea natură şi numire nu se află acolo,) ne permitemŭ a întreba:

a) Onorabilulŭ comitetŭ alŭ Asociaţiunei nóstre din Sibiiu — cum şi a *valorisatŭ* dreptulŭ de priveghere asupra acestei întreprinderĭ — în înţelesulŭ pp: 8 şi 26 din »învoirea fundamentală« (p. VI)?

b) On. comitetŭ alŭ şcólei centrale din Gherla şi Deşiu, după cum şi-a strămutatŭ numele din »senatulŭ şcolasticŭ.« ce i dă »învoirea fundamentală«, cum a înţelesŭ şi cum înţelege punctulŭ 3 din „învoire,« unde se dice: »*Senatulŭ şcolasticŭ,* care l'am alesŭ astădĭ în conţelegere cu comisarii noştri *numai decâtŭ sĕ se apuce de lucru,*" cum tóte disposiţiunile fundatorilorŭ înşirate sub lit. B. din desŭ numita învoire?

Aceste fiindŭ pe basa celorŭ comunicate îndreptăţitŭ ori-ce membru alŭ naţiunei, şi cu atâtŭ mai vêrtosŭ bărbaţii din fostulŭ cotŭ Dobêca, carĭ se interreséză de miseria cea mare a poporului nostru precum şi de posibila lui cultivare: le-am adusŭ la cunoscinţa on. publicŭ românŭ, pentru că baremĭ astădĭ după 23 de anĭ sĕ se tredéscă administratorii numitului fondŭ şi rugămŭ pre On. Comitetŭ alŭ »Asociaţiunei« nóstre din Sibiiu, ca mergêndŭ prin Augustŭ a. c. la Gherla, sĕ binevoéscă cu autoritatea şi dreptulŭ datŭ »Asociaţiunei« asupra acestei întreprinderĭ prin „învoirea fundamentală, a mişca tóte pentru realisarea salutarei întreprinderĭ, cu atâtŭ mai vîrtosŭ, că pruncii noştri nu mai potŭ îndura batjocurile şi persecuţiunile dascălilorŭ armenescĭ din Gherla, ale cărorŭ şcóle, dacă n'arŭ fi pruncii noştri, arŭ trebuì sĕ se închidă.

Prin acestea ne ţinemŭ achitaţĭ în consciinţă a fi reclamatŭ drepturile nealterabile a 42 de comune.

Doi inşĭ din fostulŭ cottŭ alŭ Dobêcei.

RAPORTULŬ.

Comitetului esecutivŭ însărcinatŭ cu arangiarea petrecerei din 6 (18) Iuliu a. c. în favorulŭ »bibliotecei casinei române de înfiinţatŭ în A. Iulia«,

Séra la casă au incursŭ din vêndarea biletelorŭ 97 fl. 50 cr, ér suprasolvirĭ dela d-nii Ignatŭ cav. de Iacobiciu căpitanŭ c. r. 1 fl. Nistorŭ Mărgineanŭ căpitanŭ c. r. 1 fl. Simeonŭ Blaşiu supralocotenentŭ c. r. 1 fl. G. Filipŭ adv. 1 fl. Iosifŭ Romanŭ com. 1 fl. Ioanŭ Magde preotŭ gr. cath. 1 fl. Traianŭ Raichiciu locot. c. r. 50 cr. şi Ioanŭ Casiultianŭ not. cerc. 50 cr. La olaltă 104 fl. 50 cr., din care substrăgêndu-se 74 fl. 45 cr., mai resultă unŭ venitŭ curatŭ de 30 fl. 05 cr., cari s'au depusŭ în »casa de păstrare« din Alba Iulia spre fructificare.

Alba Iulia în 8/8 1885.

Severŭ N. Barbu. preşedinte. — *Simeonŭ Cisteianu.* cassarŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Peşta, 11 Augustŭ. — Principele Bulgariei a sositŭ a séră, adĭ a visitatŭ esposiţiunea. Regele Bavariei sosesce în dilele acestea spre acelaşĭ scopŭ în celŭ mai strictŭ incognito. Regele Serbiei cu soţia sa sosescŭ la 6 Septemvre.

Peşta, 11 Augustŭ. — Óspeţii francesĭ visitară erĭ timpŭ de cincĭ óre esposiţiunea. Séra s'a datŭ o representaţiă de gală în teatrulŭ naţionalŭ, unde li s'a făcutŭ o strălucită ovaţiune; casa a fostŭ tótă vêndută. Coppé şi Dreyfuss au fostŭ viu aclamaţĭ. Serbarea de nópte în sala colónelorŭ a museului naţionalŭ oferea la lumina electrică o privelişte feerică. Afară de óspeţĭ apărură numĕroşĭ scriitorĭ şi artiştĭ. Adĭ visitară óspeţii castelulŭ regalŭ din Buda şi luară parte la dejunulŭ datŭ de capitală.

DIVERSE.

O prinsóre. — „Orientulŭ" spune, că au sositŭ în portulŭ Galaţĭ 4 domnĭ de origină ungară, carĭ s'au rămăşitŭ de a călĕtorí dela Peşta la Sulina în 21 dile, cu o barcă, călătorindŭ numai diua. Deja a 18-a di a fostŭ cea de ierĭ şi mai rĕmânŭ încă 3 dile până la Sulina. Rĕmăşagulŭ se dice că e considerabilŭ. Totŭ ce e curiosŭ în acéstă espediţiune e barca, care are forma unei săgeţĭ şi o iuţélă însemnată.

Mamă fără inimă. — O scenă durerósă s'a petrecutŭ în dilelele trecute în Lyon. In Rue d'Egypte locuia într'o mică cameră din alŭ cincelea etagiu vĕduva Poirier cu fica sa de 18 anĭ Aglaë, frumósă ca unŭ tablou. Dar nu trăiau în pace şi adeseorĭ mama îşĭ maltrata fica, o arunca la pămêntŭ, o bătea cu pumnii, o călca cu piciórele si tóte acestea fiind-că fata câştiga pe lună numai 90 de francĭ »şi nu de dece orĭ atâta, cum uşorŭ câştigă alte fete frumóse de etatea ei." Dar fata ne mai mai putêndŭ suferi maltratările şi ne voindŭ sĕ alunece pe o cale necinstită a vieţii, se hotărî sĕ fugă la o mătuşe a ei. Mamă-sa pricepêndu-i intenţiunea, o închise în casă. Fata, care nu mai scia cum sĕ scape din posiţiunea sa, deschise feréstra şi se aruncà din alŭ cincelea etagiu pe stradă, fiindŭ totalŭ sfărîmată. In buzunarulŭ hainei i s'a găsitŭ unŭ biletŭ, pe care era scrisŭ cu cerusa: »Mama mea e vinovată de mórtea mea. O blestemŭ!"

Unŭ ordinŭ originalŭ. — Unŭ diplomatŭ americanŭ, care repiesintă în Vaticanŭ patru state din Sudŭ, îşĭ câştigase în aşa mare mĕsură bunăvoinţa papei, încâtŭ treptatŭ acesta'i dĕdŭ tóte ordinele sale. In urma unui însemnatŭ serviciu, pe care 'lŭ făcŭ diplomatulŭ Curiei, se ivì necesitatea a'i da vrednicului omŭ unŭ nou ordinŭ. Impréjurarea că diplomatulŭ avea tóte ordinele, aduse pe miniştrii papei în perplesitate. In sfêrşitŭ interveni însuşĭ papa şi ordonà, sĕ i se dea diplomatului o tabacheră cu chipulŭ lui. Porunca se împlinì şi diplomatulŭ primì o tabachere de aurŭ în mijlocŭ cu chipulŭ papei fixatŭ într'unŭ *medaillon* scumpŭ împodobitŭ. Inainte de a mulţămi papei pentru darŭ, diplomatulŭ scóse medaillon-ulŭ şi 'lŭ atêrnà de unŭ lanţŭ de aurŭ. Acestŭ nou ordinŭ şi 'lŭ puse apoi la gâtŭ şi făcŭ o visită surprinsului capŭ bisericescŭ dela Roma. Dupĕ ce se depărtà diplomatulŭ americanŭ, dise papa cătră cardinatulŭ: „La proxima ocasiune îi trimetemŭ o *masă de marmoră*, suntŭ curiosŭ sĕ vĕdŭ şi-o va atêrna de gâtŭ?..«

Adelina Pathi. — Regele Bavariei trimise, nu de multă vreme, unŭ agentŭ la Londra, sĕ róge pe Adelina Pathi sĕ cânte înaintea Regelui în douĕ representaţiunĭ separate — ca Rosina în »Bărbierulŭ" şi ca »Traviata". Se 'nţelege că pentru preţŭ nu avéu sĕ se târguiască. Dómna Pathi primì bucurosŭ sĕ cânte unele arii în salonulŭ lui şi după placulŭ lui, dar respinse energicŭ învitarea, de a juca la o representaţiune separată. Ea striga mereu, frângêndu'şĭ mânile: Nu aşŭ puté suferi, mi s'ar opri glasulŭ, suntŭ învĕţată sĕ vĕdŭ în parter stândŭ capŭ lângă capŭ; aşŭ putea cădea 'n leşinŭ vĕdêndŭ o sală pustiă. Décă doreşce regele sĕ fiă în sală singurŭ pricepĕtorŭ în ale musicei, împartă biletele la unŭ regimentŭ din soldaţii sĕi şi viu; dar unde 'i numai o loge ocupată, nu voiŭ cânta.«

O afacere de nihilişti în Zurich. — Se scrie din Zurich în Elveţia: Poliţia de aicĭ a fostŭ mai deunădĭ alarmată printr'o afacere de nihiliştĭ. Unŭ studentŭ rusŭ din Parisŭ, care face parte dintre propagandiştĭ, a călĕtoritŭ cu geamantane la Geneva, de unde s'a dusŭ la Clarens. Doi agenţĭ poliţienescĭ ruşĭ l'au însoţitŭ cu trenulŭ, dar în Geneva i-au perdutŭ urma, aflândŭ numai că geamantanele fuseseră adresate la Zurich. Acì încercase sĕ pună mâna pe ele. Ei pretinseră a fi proprietarii lorŭ, dicêndŭ că au perdutŭ chitanţa. Dar purtarea lorŭ a fostŭ aşa de suspectă, încâtŭ poliţia i-a arestatŭ ca pe nisce hoţĭ. După mai multe dile, intervenindŭ representantulŭ rusŭ din Berna, fură liberaţĭ, dar trimişĭ peste graniţă. Geamantanele rĕmaseră la poliţiă, căcĭ agenţii ruşĭ spuseseră, că erau pline cu materii esplosive. Intr'acestea proprietarulŭ geamantanelorŭ a rugatŭ pe unŭ cunoscutŭ rusŭ din Zurich sĕ priméscă geamantanele. Acestŭ rusŭ fù arestatŭ, precum şi studentulŭ la sosirea sa în Zurich. Insĕ în geamantane nu se găsiră lucrurĭ periculóse, decâtŭ scrisorĭ ruseştĭ şi paşapórte false. Tóte fură trimise consiliului federalŭ, care puse a se traduce scrisorile. Hîrtiile nu conţineau nimicŭ suspectŭ şi cei arestaţĭ au fostŭ liberaţĭ.

Modestiă uitată. — Scena se petrece la „table d'hôte" a unei localităţĭ de băi. O damă şéde cu doi copii ai sĕi de unŭ temperamentŭ fórte sburdalnicŭ vis-à-vis de unŭ domnŭ mai bĕtrânŭ, care se uită posomorâtŭ. Unui copilŭ i se 'ntêmplă nenorocirea, că rĕstórnă unŭ paharŭ cu apă tocmai în farfuria cu supă a domnului. »Nu înţelegŭ madame,« dise elŭ, „cum ai îndrăsnéla sĕ mănâncĭ la »table d'hôte« cu astfelŭ de nătărăi. Trebue sĕ ţii sémă de societate.« In cea mai mare perplexitate rĕspunde dama: »Mĕ rogŭ de ertare, domnule. Noi trăimŭ la ţéră şi copii mei crescŭ acolo cam în libertate.« — »Ei bine," dise domnulŭ, »şi eu amŭ crescutŭ la ţéră, dér totuşĭ amŭ fostŭ aşa educatŭ, că în etate de şése anĭ mĕ putéu lua la masă.« — „Dér modestia asta învĕţată aşa de timpuriu are uneorĭ şi desavantagiele sale.« — „Şi care, dacă mi-e permisŭ sĕ întrebŭ?" — »Că se uită érăşĭ fórte iute.« Cu aceste cuvinte se ridicà dama dela masă şi chelnĕrulŭ îi dete altŭ locŭ.

Vênătóre de ursŭ. — Dilele acestea, scrie »Gazeta Buzĕului,« în comuna Lopătarĭ s'a împuşcatŭ de unŭ vênătorŭ unŭ ursŭ, care însĕ fiind numai rănitŭ a fugitŭ în pădure. Vênătorulŭ supăratŭ de acésta, chemà în ajutorulŭ sĕu mai mulţĭ consătenĭ ce lucrau la ferăstrae şi se puse în urmărirea lui. Unulŭ dintre tovarăşii sei, căruia cu câte-va dile mai înainte îi mâncase unŭ bou, sĕtosŭ de rĕsbunare, alérgă înainte, strigândŭ că elŭ îlŭ va omorî cu toporulŭ. Nu trecù multŭ timpŭ şi tovarăşii sĕi audi pe curagiosulŭ tênĕrŭ cerândŭ ajutorŭ că-lŭ mănâncă ursulŭ. Alergândŭ la dênsulŭ îlŭ vĕdù trântitŭ la pămêntŭ de ursŭ, care, dacă ei nu ar fi avutŭ curagiulŭ de a trage câteva focurĭ asupra lui, turbatŭ de lovirea ce primise, ar fi sfăşiatŭ pe nenorocitulŭ tênĕrŭ. Ursulŭ din lovirile primite cădù mortŭ, şi astfelŭ isteţulŭ vênĕtorŭ scăpà cu câteva rănĭ la capŭ şi la pulpe, făcute de ghiarele ursului.

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 11 Augus st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.86	Vênd.	8.89
Argint românesc	»	8.75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.88	»	9.92
Lire turcescĭ	»	11.18	»	11.23
Imperialĭ	»	10.15	»	10.20
Galbenĭ	»	5.85	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.5	»	123.5
Escontulŭ	»	. . . 7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 10 Augustŭ st. n 1885.

Rentă de aurŭ 4%	—.—
Rentă de hârtiă 5%	92.15
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.80
Bonurĭ rurale ungare	103.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.50
Bonurĭ rurale transilvane	102.50
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120 50
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	121.—
Renta de hărtiă austriacă	82.70
Renta de arg. austr.	83.30
Renta de aurŭ austr.	108 95
Losurile din 1860	139 75
Acțiunile băncei austro-ungare	879.
Act. băncei de creditŭ ung.	287.25
Act. băncei de creditŭ austr.	282.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 92
Napoleon-d'orĭ	$9.93^{1}/_{2}$
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.45
Londra 10 Livres sterlinge	125.40

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 27 Iuliu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	88	89
Renta rom. amort. (5%)	93	$93^{1}/_{2}$
» convert. (6%)	$88^{1}/_{4}$	$89^{1}/_{2}$
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	$100^{1}/_{2}$	101
» " " (5%)	$85^{1}/_{4}$	86
» » urban (7%)	98	$99^{1}/_{2}$
» » » (6%)	$91^{1}/_{2}$	$92^{1}/_{2}$
» » » (5%)	$82^{3}/_{4}$	$83^{1}/_{4}$
Banca națională a României		
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Națională		
Aurŭ	$10^{1}/_{2}$	$10^{3}/_{4}$
Bancnote austriace contra aurŭ	2.04	2.05

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Unŭ practicantŭ din o familiă bună se primesce în magazinulŭ de sticlăriă și de porțelanŭ a lui

Carol Müller.

Conspectulŭ operațiunilorŭ
institutului de creditŭ și de economii „ALBINA«
în luna Iulie 1885.

Intrate:

Numerarŭ din 30 Iuniu 1885	fl.	58,923.90
Depunerĭ	»	165,523.57
Cambii rĕscumpĕrate	»	259,343.61
Imprumuturĭ hipotecarĭ și alte împrumuturĭ	»	62,440.62
Interese și provisiunĭ	»	18,307.04
La fondulŭ de pensiune	»	27.75
Moneta vêndută	»	36,879.18
Efecte	»	17,557.—
Conturĭ curente	»	89,400.19
Diverse	»	314,46
Suma	fl.	708,717.32

Eșite:

Depunerĭ	fl.	145,522.08
Cambii escomptate	»	257,233.74
Imprumuturĭ hipotecari și alte împrumuturĭ	»	99,646.—
Interese pentru depunerĭ	»	54.98
Contribuțiune și competințe	»	5,659.73
Salarie și spese	«	2482,18
Moneta cumpĕrată	»	32.884.54
Conturĭ curente	«	97,751.16
Diverse	»	317.32
Dividenda	»	18,400.—
Numĕrariu cu 31 Iulie a. c.	„	48.765.59
Suma	fl.	708,717.32

Sibiiu, în 31 Iulie 1885.

I. G. Ioanŭ, m. p. Director esecutiv. — **Iosifŭ Lissai**, m. p. Comptabilŭ.

Anunțămŭ acelorŭ onorațĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se abonă la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anuluĭ 1885 prin urmare potŭ să aibă colecțiunea completă.

ADMINISTRAȚIUNEA „GAZ. TRANS."

Nr. 133 es 1885. (2–3)
S. sc. D.

Concursŭ.

Devenindŭ vacantă stațiunea învĕțătorescă dela scóla gr. cat. românéscă din Borgo-Tiha pentru ocuparea acesteia, se escrie concursŭ:

Emolumentele împreunate cu acestŭ postŭ suntŭ:

1. Salarŭ anualŭ de 220 fl. v. a.
2. Șése orgii de lemne de focŭ, ce le prestéză comuna exclusivŭ pentru folosulŭ învĕțătorului.
3. Cortelŭ liberŭ și folosința unei grădinĭ în mărime de 1400°□.

Doritorii de a ocupá acestŭ postŭ, au a-șĭ înaintá suplicele instruite cu carte de botezŭ, cu testimoniu de cualificațiune, de eventualulŭ servițiu de până acuma și de moralitate, precum și atestatŭ de cualificațiune din limba maghiară, până inclusive 29 Augustŭ st. n. 1885 la adresa presidiului senatului scolasticŭ gr. cat. din Borgo-Tiha.

Alegerea se va efeptuí la 30 Augustŭ a. c.

Dela Senatulŭ scolasticŭ districtualŭ greco-catolicŭ.

Năsĕudŭ, la 4 Augustŭ 1885.

Președintele **Gregoriu Moisilŭ**, vicariu foran. — *Preferintele* **Dr. C. Moisilŭ**,

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Predealŭ-Budapesta și pe linia Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta a căilei ferate orientale de stată reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5.00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
Predealŭ (	—	9.47	1.09	—
Timișŭ	—	10.11	1.40	—
Brașovŭ (	—	10.44	2.27	—
Brașovŭ (	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Hașfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișóra (	10.29	1.30	8.01	—
Sighișóra (	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediașŭ	11.54	2.25	9.43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blașiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiușŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu (	5.56	5 55	12.59	—
Clușiu (	6.08	6.08	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
Oradia-mare (	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12.59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10 50	—
Viena (	3.00	8.00	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4	7.29	9.11	11.4
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.4	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11 36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.45	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
Clușiu (	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriș	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11 43	—	9.31	—
Cucerdea (	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blașŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediașŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Brașovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
Brașovŭ (	—	5 3	—	—	1.50
Timișŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
Predealŭ (	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4 27
Vințulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5 09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10 23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.2	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11 18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 5
Szolnok (	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerată	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.10
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
Szolnok (	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7 53	[illegible]
Glogovațŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.4
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8 21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9 05	—	11.23
Orăștiă	10.10	—	12.24
Sibotŭ	10.43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Hațegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.4
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4.04	6.59

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6 49	9 33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.0
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Hațegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.4
Simeria	10.58	1.25	9.15